

tweede zondag door het jaar B  
15 januari 2012

‘Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?’ Tot driemaal toe hoort Samuël een stem, die hem bij name schijnt te kennen. Tot driemaal toe voelt hij zich aangesproken. En steeds is het voor Samuël ondenkbaar dat het een ander zou zijn dan de priester Eli, onder wiens toezicht hij is gesteld. Want al is de jongen dan aan de Heer opgedragen, toch kent Hij de Heer nog niet; een woord is hem nog nooit geopenbaard, laat staan dat hij de stem van God herkent en er een gelovig antwoord op weet te geven.

‘Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?’ Met deze of soortgelijke woorden beantwoorden ook wij vaak de vele stemmen die naar ons vragen en onze aandacht opeisen. Sommige stemmen overschreeuwen andere, wat meer bescheiden klanken. En er zijn stemmen waardoor je wordt geleefd en bepaald, in plaats van zelf te leven en eigen keuzes te maken.

‘Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?’ luidt ook ons antwoord op ons zoeken naar zin en samenhang. Dat is een soort oergegeven: wij zoeken naar richting, wij zoeken ons bestaan te duiden. Wij zoeken en menen soms te vinden. En soms vergapen we ons aan iets dat leven lijkt te geven, volgen we enige tijd een spoor dat ons uitnodigend toeschijnt en nieuwe perspectieven opent. Maar gaandeweg kun je het spoor bijster raken, kun je verdwalen en soms terug zijn bij af.

Tussen de vele stemmen die ons aanspreken, klinkt ook de stem van God. Een stem die je bij je naam noemt. Een stem die je nieuw en oorspronkelijk maakt, omdat die je aanspreekt op wie je bent in het diepste van je ziel. Hierin onderscheidt zich de stem van God van vele andere stemmen: dat je gekend wordt als door geen ander. Dat je niet wordt afgerekend op je verleden, niet wordt gestuwd in een bepaalde richting van hoe je zou moeten zijn – alsof je nu niet goed genoeg zou zijn. De stem van God praat niemand iets aan, maar spreekt je aan bij je aller-diepste naam. Alsof je wordt opgetild en gedragen. Want je wordt uitgenodigd en gewenkt, en altijd ook wel ergens op een onvermoede diepte geheeld en geheiligd. Alsof er iemand naast je gaat staan. Dat is misschien ook wel een van de mooiste dingen die je in je leven kunnen overkomen: dat er iemand naast je gaat staan, aan je zijde, één die naar je blijft vragen, en die je niet laat zitten als je geen antwoord geeft. ‘Toen kwam de Heer bij hem staan’, verhaalt de Schrift verder over Samuël. En tot tweemaal toe roept Hij hem deze keer bij name.

De lamp van God was nog niet gedoofd, vertelt ons de Schrift. En dat is een prachtig beeld van een gelovige, zoekende, wakende en wachtende houding. Hoe donker het ook is, hoe weinig zicht er misschien ook lijkt te zijn, een kleine vlam van hoop, van innerlijke waakzaamheid, verlicht toch de gang van ons leven. Het is een soort fundamentele levenshouding. De Schrift staat er vol mee, met

voorbeelden van mensen, die worden geknecht en beproefd, maar altijd leven vanuit het perspectief van de hoop. We zien het ook terug bij Paulus in de tweede lezing, in zijn beschouwing over het menselijk lichaam. Het lichaam is er niet voor de zelfzucht, maar is juist bedoeld als woonplaats van Gods Geest. Het is de plaats waar onze innerlijke lamp van God brandend wordt gehouden. Het lichaam is er om geëerbiedigd te worden, en om anderen van dienst te zijn, om kuis te zijn, dat wil zeggen: onbaatzuchtig, beschikbaar, zelve-loos. Die onbaatzuchtige en volstrekt integere levenshouding is de grondtoon waartegen de harmonie van Gods Geest binnen in ons alle ruimte krijgt.

Wat er dan gebeurt, is moeilijk te zeggen. Maar misschien licht de lezing uit het evangelie een tipje van de sluier op. Gedreven door een heilig verlangen, gaan twee leerlingen van Johannes de Doper achter Jezus aan. Jezus keert zich naar hen om – dat staat er niet zonder betekenis – en vraagt: ‘Wat verlang je?’ Het is de vraag die ook aan nieuw kandidaten wordt gesteld die zich willen engageren in een religieuze gemeenschap, en aan aanstaande oblaten die hun proeftijd ingaan. ‘Wat verlang je?’ Eigenlijk zou iedereen die wil leven naar het evangelie en wil proberen Jezus te volgen zichzelf deze vraag steeds opnieuw moeten durven stellen.

De leerlingen uit het evangelie zijn ontvankelijk voor het geheim van Gods aanwezigheid. Op het horen van Jezus’ vraag informeren ze waar Hij zich ophoudt en ze gaan met Hem mee en zien het met eigen ogen. Ze laten zich inspireren door wat ze daar aantreffen, of liever: door Wie ze daar ontmoeten mogen. Ze geven de werkzame kracht van de Geest alle ruimte door hun open en ontvankelijke houding. Geraakt door hun verblijf in Jezus’ aanwezigheid, durven ze ervan te vertellen aan anderen, en die ook bij Jezus te brengen. Een van hen is Simon, die een nieuwe naam ontvangen mag: Rots.

Ook wij leven met een verlangen. Het verlangen om gekend en bemind te zijn, het verlangen te mogen worden wie we werkelijk zijn, het verlangen naar wat waarlijk leven geeft in ons bestaan. En tegelijk is ons leven meer dan dat verlangen alleen. De weg van ons verlangen mag ons misschien ook voeren langs de diepte en stilte van ons eigen hart. Dat is de plaats waar we ontdekken dat ons verlangen niet kan worden vervuld, dat het ons van binnen uitholt naarmate we er meer aan proberen te voldoen. Maar we komen tot vrede, wanneer de Levende zelf zich daar ontmoeten laat, en ons bezielt met de adem van zijn Geest. Die heilige ademtocht beweegt ons meer en meer, om nieuwe en oorspronkelijke mensen te worden, met een nieuwe naam, met nieuw licht in onze ogen.

Mogen wij dit uur, en telkens weer opnieuw, ons opnieuw aangesproken weten door Hem die is het ware licht, dat iedere mens verlicht. Mogen wij kracht vinden om nieuwe, nog ongebaande wegen te gaan. En mogen wij ons toevertrouwen aan Hem die naar ons omziet, als geen ander, en ons bij name noemt en kent.